

Protokoll fört vid enskild föredragning

Social- och miljöavdelningen
Hälsa- och sjukvårdsbyrån, S3

Beslutande
Minister

Annette Holmberg-Jansson

Föredragande
Jurist

Marcus Söderholm

Justerat

Omedelbart

Nr 6

Ändring av blankettlagar om socialvård samt hälso- och sjukvård.

ÅLR 2022/1966

55 S3

Beslut

Landskapsregeringen beslutar att överföra lagstiftningspromemoria gällande förslag till ändring av blankettlagar om socialvård samt hälso- och sjukvård till lagberedningen för lagstiftningsåtgärder enligt **bilaga S322E05**.

Ändring av blankettlagar om socialvård samt hälso- och sjukvård

1. Bakgrund och problemställning

Lagstiftningsbehörigheten för området socialvård tillkommer Åland enligt 18 § 13 punkten i självstyrelselagen (1991:71) för Åland (självstyrelselagen). Barns rättsliga ställning samt administrativa ingrepp i den personliga friheten utgör i enlighet med 27 § 7 och 23 punkterna i självstyrelselagen rikets lagstiftningsbehörighet.

Enligt 18 § 12 punkten självstyrelselagen har landskapet behörighet i fråga om hälso- och sjukvård, med de undantag som stadgas i 27 § 24, 29 och 30 punkterna. Till rikets behörighet hör 27 § 24 punkten, 29 punkten (smittsamma sjukdomar hos människor, kastrering och sterilisering, avbrytande av havandeskap, konstbefruktning och rättsmedicinska undersökningar) samt 30 punkten (behörigheten att vara verksam inom hälso- och sjukvården, apoteksväsendet, mediciner och produkter av läkemedelstyp, narkotiska ämnen samt framställning av gifter och fastställande av deras användningsändamål).

Utkastet till regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om behandling av kunduppgifter inom social- och hälsovården och till vissa lagar som har samband med den, *utkast till proposition*, innebär ett antal förändringar i rikslagstiftning. Man föreslår att en ny lag om behandling av kunduppgifter inom social- och hälsovården, kunduppgiftslag, stiftas, och att den gällande lagen om elektronisk behandling av kunduppgifter inom social- och hälsovården (FFS 784/2021) samt lagen om klienthandlingar inom socialvården (FFS 254/2015) upphävs. Åland tillämpar ingendera av dessa lagar, men har en egen landskapslag (2020:26) om klienthandlingar inom socialvården. På grund av det här behöver man endast fokusera på ändringslagarna.

Två av ändringslagarna inom socialvårdsområdet är lagen om klientens ställning och rättigheter inom socialvården (FFS 812/2000, *klientlagen*), tillämplig genom landskapslag (1995:101) om tillämpning i landskapet Åland av riksförfattningar om socialvård, samt lagen om utkomststöd (FFS 1412/1997, *utkomststödslagen*), tillämplig genom landskapslag (1998:66) om tillämpning i landskapet Åland av lagen om utkomststöd. Inom hälso- och sjukvårdsområdet ändras lagen om patientens ställning och rättigheter (FFS 785/1992, *patientlagen*), tillämplig genom landskapslag (1993:61) om tillämpning i landskapet Åland av lagen om patientens ställning och rättigheter. Följdändringarna i dessa tre lagar måste åtgärdas för att undvika oändamålsenliga diskrepanser.

I utkastet till proposition föreslås att i klientlagen upphävs ett antal paragrafer och delvis överför de upphävda paragraferna till den föreslagna kunduppgiftslagen, samt att en paragraf ändras. Angående utkomststödslagen föreslås att en paragraf upphävs och att ett antal paragrafer ändras. I patientlagen berörs ett antal paragrafer som genom lagförslaget upphävs och införlivas i den nya kunduppgiftslagen.

2. Tidtabell

I och med att ändringarna föreslås träda i kraft i riket 1.1.2023, och riksdagsbehandling av utkastet till regeringspropositionen förväntas ske under hösten 2022, krävs att ändringarna i åländsk lagstiftning träder i kraft senast 1.1.2023.

3. Målsättning

Målsättningen är att upprätthålla nuvarande lydelsen av klientlagen, utkomststödslagen samt patientlagen. Ifall ändringar inte görs, kommer man att på Åland sakna relevanta bestämmelser inom socialvårdslagstiftningen och i patientlagen. Bestämmelserna gäller bl.a. socialvårdsmyndighetens rätt att av andra myndigheter få nödvändiga uppgifter som socialvårdsmyndigheten behöver för bl.a. ordnande av socialvård. För hälso- och sjukvårdens del berörs bl.a. hanteringen av journalhandlingar samt sekretessbelagda uppgifter och hur hälso- och sjukvården ska hantera dessa typer av uppgifter.

4. Föreslagen ändring

Man föreslår att de tre ovannämnda rikslagarna förblir tillämpliga i sin nuvarande lydelse. Det här sker genom att förhindra att en del av ändringslagarnas innehåll träder i kraft på Åland. De paragrafer som man under lagberedningsskedet är medveten om att kommer att förändras i riket, föreslås få ersättande paragrafer i de åländska blankettlagarna. Vilket innebär att eventuella ändringar som sker under riksdagsbehandlingen under hösten 2022 inte kommer få ersättande paragrafer i den åländska lagstiftningen. De eventuella förändringar som sker i riksdagsbehandlingen kommer istället hanteras på ett annat sätt.

Den föreslagna åtgärden innebär att landskapslag (1995:101) om tillämpning i landskapet Åland av riksförfattningar om socialvård, landskapslag (1998:66) om tillämpning i landskapet Åland av lagen om utkomststöd samt landskapslag (1993:61) om tillämpning i landskapet Åland av lagen om patientens ställning och rättigheter ändras så att den nuvarande lydelsen av klientlagen, utkomststödslagen samt patientlagen, med de avvikelser som redan intagits i blankettlagen, ska tillämpas även efter den 1 januari 2023, till den del de inte har ersättande paragrafer.

De nya paragrafer som föreslås fogas till landskapslagarna motsvarar enskilda bestämmelser i rikslagarna, vilket innebär att lagstiftningens materiella innehåll på Åland till denna del inte förändras. Även när rättsläget materiellt förblir det samma, förbättras lagstiftningens klarhet avsevärt i och med att de avvikande bestämmelserna tas in i blankettlagen. Lagförslagens syfte är att främja rättssäkerheten genom tydligare lagstiftning.

5. Konsekvenser

Förslaget har inte några större ekonomiska eller administrativa konsekvenser. Förslaget bedöms heller inte ha direkta konsekvenser miljön eller ha några konsekvenser för jämställdheten mellan kvinnor och män eller för barn. Genom att göra lagändringarna i tid och upprätthålla nuläget undviker man rättsosäkerhet angående de ovannämnda lagarna. För tillfället är upprätthållandet av nuläget av intresse.